

Kúria ítélete

Az ügy száma: .I.515/2020/5.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: . Csák Zsolt, a tanács elnöke

. Sebe Mária, előadó bíró

. Domonyai Alexa, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. július 7.

Az ügy tárgya: ittas járművezetés vétsége

Terhelt: I.rendű terhelt

Elsőfok: ódi Járásbíróság, 21.B.44/2019/7/I., ítélet, előkészítő ülés,
2019. szeptember 11.

Másodfok: ári Törvényszék, 1.Bf.305/2019/9., ítélet, tanácsülés,
2020. február 12.

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: a legfőbb ügyész

Az indítvány iránya: törvénysértés megállapítása és megváltoztatás

Rendelkező rész

A Kúria az ittas járművezetés vétsége miatt I.rendű terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.305/2019/9. számú ítéletének a szabadságvesztés büntetés tartamát megállapító rendelkezése törvénysértő.

Az ítéletet megváltoztatja és a terhelttel szemben - halmazati büntetésül - a kiszabott szabadságvesztés tartamát 6 (hat) hónapra mérsékli.

A bűncselekmények megnevezése helyesen járművezetés ittas állapotban vétsége.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

- [1] I. A Fonyódi Járásbíróság a 2019. szeptember 11. napján, előkészítő ülésen meghozott 21.B.44/2019/7/I. számú ítéletével I.rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli ittas járművezetés vétségében [Btk. 164. § (1), (3) bekezdés]. Ezért őt mint többszörös visszaesőt három hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, egy év közügyektől eltiltásra és kettő év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés háromnegyed részének, de legalább három hónap kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] Az ítélet ellen az ügyész által a terhelt terhére, a szabadságvesztés súlyosítása iránt, valamint a terhelt által enyhítés érdekében bejelentett fellebbezéseket elbírálva a Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. február 12. napján tartott tanácsülésen meghozott 1.Bf.305/2019/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelttel szemben kiszabott

szabadságvesztés tartamát tíz hónapra felemelte. Ezt meghaladóan érdemben helybenhagyta a járásbíróság határozatát, amely ekként 2020. február 12. napján jogerőre emelkedett.

- [3] **II.** A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.305/2019/9. számú ítélete ellen a legfőbb ügyész BF.351/2020/2. szám alatt nyújtott be jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 667. § (1) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy a 2019. szeptember 11. napján tartott előkészítő ülésen az alügyész a Be. 502. § (1) bekezdése alapján indítványt tett a büntetés nemére és tartamára arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmények elkövetését beismerné.
- [4] Az ügyészi indítvány a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 34. §-a és 35. § (1) bekezdése, valamint a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján hat hónap börtön fozozatban végrehajtandó szabadságvesztés, egy év közügyektől eltiltás és két év járművezetéstől eltiltás kiszabására irányult.
- [5] A Be. 565. § (2) bekezdése alapján, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz. Ekként törvényt sértett a törvényszék, amikor az előkészítő ülésen tett ügyészi indítványban foglalnál hosszabb tartamban állapította meg a szabadságvesztés büntetés tartamát. A törvénysértő jogerős határozat más jogorvoslattal nem támadható. Az ügyészség által az előkészítő ülésen indítványozottnál hátrányosabb büntetés kiszabása nem tekinthető a súlyosítási tilalom megsértésének, így nem minősül a Be. 649. § (2) bekezdésében szereplő eljárási szabálysértésnek, ezért felülvizsgálati eljárás alapja sem lehet.
- [6] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Kormányrendelet 83. § (3) bekezdése szerinti tanácsülésen - a Be. 669. § (1) bekezdése alapján a törvénysértést állapítsa meg és a Kaposvári Törvényszék 1.Bf.305/2019/9. számú ítéletét a Be. 669. § (2) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy a I.rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát hat hónapra mérsékelje.
- [7] A Be. 668. § (1) bekezdése szerint a Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot - ha elutasításának nincs helye - nyilvános ülésen bírálja el.
- [8] A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő, többször módosított, az egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 83. § (3) bekezdése értelmében a Kúria tanácsa a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot, ha azt a tanács elnöke szükségesnek tartja nyilvános ülésen, egyébként tanácsülésen bírálja el. Ha a jogorvoslatot tanácsülésen bírálja el, biztosítani kell, hogy az érintettek indítványa, észrevétele megismerhető legyen, azzal összefüggésben az érintettek észrevételt terjeszthessenek elő [74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 83. § (4) bekezdés].
- [9] A bejelentett rendkívüli jogorvoslat alapján a Kúria indokoltnak tartotta ezen eljárási forma alkalmazását. A terhelt és védője a jogorvoslati indítványra észrevételt nem tettek.
- [10] **III.** A legfőbb ügyész törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslati indítványa alapos.
- [11] A Kúria a Be. 666. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból vizsgálja a Be. 649. § (2) bekezdésében írt eljárási szabályok megtartását.
- [12] A Fonyódi Járásbíróság a 21.B.44/2019/7/I. számú ítéletét a 2019. szeptember 11. napján tartott előkészítő ülésen hozta meg. Az előkészítő ülés megkezdése után a bíróság felhívására az ügyész ismertette a vád lényegét, megjelölte a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és indítványt tett a büntetés mértékére, illetve tartamára is arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri. A vádlott a bűnösségét beismerte és a tárgyaláshoz való jogáról lemondott, majd a vallomástételt megtagadta, azzal, hogy kérdésekre hajlandó válaszolni, ezután a személyi és családi körülményeire vonatkozóan válaszolt a bíróság és az ügyész által feltett

kérdésekre. Ezt követően a bíróság a Be. 504. § (1) bekezdése szerint elfogadta a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát (21.B.44/2019/7. számú jegyzőkönyv 3. oldala).

- [13] Eljárási szempontból aggályos, hogy ha a bíróság - a törvényi előírás szerint, egyebek mellett - a vádlott kihallgatása alapján is köteles vizsgálni a bűnösséget beismerő nyilatkozat feltételeit [Be. 504. § (1) bekezdés], a vallomástétel megtagadása esetén önmagában az ügy iratai, illetve a nyilatkozat biztosítja-e az elfogadás lehetőségét. Ez azonban legfeljebb relatív eljárási szabálysértést jelent, amely nem szerepel a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések között és a törvényességi jogorvoslat érdemi elbírálásának nem akadálya; és egyébként sem volt az indítvány tárgya.
- [14] Ha a bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés].
- [15] A Be. 565. § (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.
- [16] Eljárási szabálysértés miatt a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye [Be. 648. § b) pont]. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozatával szemben akkor terjeszthető elő felülvizsgálati indítvány, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.
- [17] A Be. 608. § (1) bekezdése a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket tartalmazza, azonban ezek között nem szerepel az előkészítő ülésen elfogadott, beismerő vallomás alapján meghozott ítéletben a vádiratban, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványban megjelölt szankcionál hátrányosabb büntetés, illetve hátrányosabb intézkedés alkalmazása.
- [18] A Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja a súlyosítási tilalom megsértése esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A súlyosítási tilalom azonban nem azonosítható a hátrányosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalmával. A Be. 10. § (3) bekezdése alapján hátrányosabb döntésnek, büntetésnek, intézkedésnek vagy erre irányuló indítványnak kell tekinteni azt a döntést, büntetést, intézkedést vagy indítványt, amely további kötelezettséget állapít meg, jogot korlátoz, illetve ezekre irányul. A súlyosítási tilalom az eljárási törvény garanciális rendelkezése és a jogorvoslat során kivételt határoz meg a felülbírálat terjedelmének általános szabályai alól. Alapvető tartalma, hogy a terhelt és a védő részére lehetővé teszi a fellebbezési jog kockázat nélküli gyakorlását és kizárja azt, hogy a fellebbezés folytán, alapvető érdemi kérdésekben a terheltre hátrányosabb másodfokú bírósági határozat szülessen, ha az elsőfokú bíróság ítéletét csak a terhelt javára szóló fellebbezés támadta (Be. 595. §).
- [19] Mindezek tükrében a hátrányosabb döntés, büntetés, intézkedés, indítvány hatóköre más, mint a súlyosítási tilalom. Nemcsak a súlyosítási tilalomba ütköző esetekre vonatkozik, hanem annál lényegesen tágabb körben érvényesül. Az eljárás különböző szakaszaiban egyaránt megjelenő, valójában a tisztességes eljárás és a jogbiztonság egyik elemét alkotó szabálynak tekintendő (BH 2020.64.).
- [20] A Be. a súlyosítási tilalom megsértésének esetére lehetővé teszi a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálati indítvánnyal történő támadását. A felülvizsgálat a hátrányosabb jogkövetkezményt tartalmazó törvénytörő határozat orvoslására nem vehető igénybe.
- [21] A fentiek tükrében a legfőbb ügyész által nevesített eljárási szabálysértés kiküszöbölésére kizárólag a törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslat alapján van törvényes lehetőség.
- [22] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Fonyódi Járási Ügyészség két vádiratot nyújtott be a terhelt ellen ittas járművezetés vétsége miatt: a 2019. május 16. napján kelt B.263/2019/8. számú

vádiratában elzárás büntetés és járművezetéstől eltiltás kiszabását; majd a 2019. június 5. napján kelt B.374/2019/4. számú vádiratában börtön fokozatú szabadságvesztés, valamint közügyektől eltiltás és járművezetéstől eltiltás kiszabását indítványozta. A bíróság a 2019. június 26. napján meghozott 21.B.44/2019/6. számú végzésével a két ügyet egyesítette és a 2019. szeptember 11. napján tartott előkészítő ülésen eljáró alügyész a terhelt beismerése esetén alkalmazandó szankció mértékére a többszörös visszaeső terhelttel szemben halmazati büntetésül hat hónap börtön fokozatú szabadságvesztés, egy év közügyektől eltiltás és két év közúti járművezetéstől eltiltás kiszabására tett indítványt.

- [23] A Fonyódi Járásbíróság a 21.B.44/2019/7/I. számú ítéletét a 2019. szeptember 11. napján tartott előkészítő ülésen hozta meg.
- [24] A Be. 502. § (1) bekezdése szerint az előkészítő ülés megkezdése után a bíróság felhívására az ügyész ismerteti a vád lényegét, megjelöli a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és indítványt tehet a büntetés vagy intézkedés mértékére, illetve tartamára is arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri.
- [25] Ha a bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés]. A Be. 565. § (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.
- [26] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Fonyódi Járásbíróságon 21.B.44/2019. szám alatt folyamatban lévő büntetőügyben a 2019. szeptember 11. napján megtartott előkészítő ülésen az ügyészség jelenlévő képviselője azt indítványozta, hogy amennyiben a terhelt az előkészítő ülésen beismerő vallomást tesz, úgy a terhelttel szemben a bíróság hat hónap börtönbüntetést, egy év közügyektől eltiltást és két év közúti járművezetéstől eltiltást szabjon ki (21.B.44/2019/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldal).
- [27] A bíróság a 21.B.44/2019/7. számú végzésével I.rendű terhelt bűnösségét beismerő nyilatkozatát a Be. 504. § (1)-(3) bekezdése alapján elfogadta, majd ítéletet hozott, melyben a terheltet - a halmazati büntetésre utalás nélkül - mint többszörös visszaesőt három hónap börtönbüntetésre, valamint egy év közügyektől eltiltásra és két év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.
- [28] Az ügyész által a vádlott terhére bejelentett fellebbezés folytán a másodfokú bíróságnak volt lehetősége az elsőfokon kiszabott büntetés súlyosítására, így a szabadságvesztés tartamának felemelésére.
- [29] A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság azonban a kétirányú fellebbezések elbírálása során az ítéletében az előkészítő ülésen tett ügyészi indítványban írt hat hónapoz képest tíz hónapra emelte fel a szabadságvesztés mértékét. Ezzel túllépte a joghátrány mértékére tett konkrét ügyészi indítványt és megsértette a hátrányos büntetés kiszabásának tilalmát rögzítő, a Be. 565. § (2) bekezdésében írt azon szabályt, hogy a terhelttel szemben az ügyészi indítványban megjelölt szankciónál hátrányosabb jogkövetkezmény nem alkalmazható. Ez kizárólag a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat keretében orvosolható.
- [30] Az ügyészi indítvány 2. oldalának második bekezdéséhez képest nem csak arról van szó, hogy nincs tiltó rendelkezés, ami a joghátrányra vonatkozó konkrét ügyészi indítványban foglalt joghátrány másodfokú bíróság általi súlyosítását kizárná, hanem arról, hogy a Be. 565. § (2) bekezdésében foglalt tilalom alól nincs kivétel a vádlott terhére bejelentett fellebbezés esetén. Vagyis nem a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tétel felső határa, illetve az Általános Részben meghatározott a büntetés mértékére vonatkozó rendelkezésekből kiszabható felső határ az irányadó a vádlott terhére bejelentett fellebbezés által megnyitott súlyosítás esetén, hanem az előkészítő

ülésen tett beismerésére figyelemmel előterjesztett konkrét ügyészi indítvány.

- [31] A Kúria ezért ítéletében a törvénysértést megállapította és azt a Be. 669. § (2) bekezdése szerint kiküszöbölte, melynek során a megtámadott másodfokú ítéletet megváltoztatta és a terhelttel szemben - a Btk. 81. § (1) bekezdés szerinti halmazati büntetésre utalással - a börtönbüntetés tartamát hat hónapra mérsékelte. Egyben a bűncselekmények megnevezését [a 61/2008. BK vélemény 1. pontja szerint] helyesbítette és a büntetés halmazati jellegére (a Btk. 81. §-ára) utalást pótolta.

Az indítvány és a döntés közös elvi tartalma

- [32] Ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, akkor a jogerős ítéletben nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (2) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz. A terhelte esetében a vele szemben másodfokon kiszabott szabadságvesztés mértéke az ügyész által indítványozott tartamot meghaladta, ezért azt a Kúria az ügyészi indítványban meghatározott tartam szerint mérsékelte.

Záró rész

- [33] A kifejtettek alapján a Kúria a Be. 669. § (1) bekezdés I. fordulatainak megfelelően, a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát alaposnak találva megállapította, hogy a megtámadott másodfokú határozatnak a szabadságvesztés mértékét megállapító rendelkezése törvénysértő, ezért a Be. 669. § (2) bekezdés IV. fordulata alapján az erre vonatkozó rendelkezést megváltoztatta.
- [34] A Be. 666. § szerint a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat esetén XC. Fejezet (felülvizsgálat) rendelkezéseit kell alkalmazni, ha az e (XCI.) Fejezetben nincs eltérő szabály. A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben a Be. 458. § (3) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, ettől eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete nem tartalmaz. Mindezek értelmében a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálása során meghozott ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek. Az ítélet felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont III. fordulata zárja ki.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bíróági tisztviselő